

Samenvatting

De opsporingsdiensten bij de Administratie van de Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit tellen ongeveer 500 ambtenaren en zijn belast met het systematisch opsporen van feiten nuttig voor de taxatiediensten.

In de jaren 2002 en 2004 heeft het Rekenhof gedurende bepaalde tijdsvakken een onderzoek gevoerd naar de organisatie en werking van deze diensten. Dit onderzoek kadert in de algemene controleopdracht van het Rekenhof op de fiscale ontvangsten zoals omschreven in artikel 180 van de gecoördineerde Grondwet.

Het onderzoek werd in hoofdzaak gevoerd aan de hand van interviews met ambtenaren en analyse van statistieken en documenten. De bedoeling was na te gaan of de opsporingsdiensten zo georganiseerd, gereguleerd en uitgerust zijn dat ze hun rol van toeleverancier van feitelijke vaststellingen optimaal en efficiënt kunnen vervullen.

Het onderzoeksverslag werd opgemaakt na een tegensprekelijk debat met de fiscale administratie en de minister van Financiën (zie bijlagen 1 en 2). Waar nuttig werd hun reactie ook in de tekst geïntegreerd (met aanduiding in de kantlijn).

In het verslag komen onder meer de volgende vaststellingen aan bod:

➤ *Personeelsbeleid*

De samenstelling van de personeelsformatie berust niet op een behoeftestudie. Daarenboven blijft een natuurlijke instroom van jongeren achterwege en houdt het aantal hoger opgeleiden geen gelijke evolutie met de toegenomen complexiteit van de taken.

➤ *Opleiding en vorming*

De aangekondigde doorgedreven basisopleiding vond slechts gedeeltelijk plaats en heeft niet alle ambtenaren bereikt. Nochtans is er, zeker omwille van de versmelting van de dienst Directe Belastingen en de BTW-dienst, nood aan praktijkgerichte opleidingen specifiek voor de opsporingsambtenaren.

➤ *Logistieke omkadering*

Ondanks recente inspanningen blijven de informaticamiddelen ontoereikend en vaak verouderd. Eenzelfde conclusie geldt voor de communicatieapparatuur en andere specifieke uitrusting.

➤ *Bevoegdheden en bewijsmiddelen*

Er heerst onduidelijkheid over de precieze afbakening van sommige bevoegdheden. De legitimatiebewijzen van de opsporingsambtenaren dateren vaak nog van voor de herstructurering, zijn bijgevolg niet actueel en zouden bij gebruik aanleiding kunnen geven tot betwistingen.

➤ *Takenpakket*

De taken en opdrachten zoals uiteengezet in de basisinstructie van 29 juli 1998 zijn dringend aan actualisering toe.

Op het vlak van internationale samenwerking verliep de gegevensuitwisseling vaak te traag omwille van het formalistische en centralistische karakter van de procedures. Recent werden inspanningen gedaan om dit te verhelpen.

De wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend op casinoverrichtingen vertoont heel wat pijnpunten. Zo is de kostprijs van de controle hoog in verhouding tot de belastingopbrengst. Het toezicht op en de bescherming van de integriteit van de toezichtambtenaren is noch procedureel noch organisatorisch afdoende uitgewerkt.

➤ *Interne controle en centrale sturing*

De interne controle is weinig uitgewerkt en beperkt zich grotendeels tot een direct hiërarchisch toezicht.

De werkmethodes en –documenten worden niet uniform aangeleverd of opgelegd, met uiteenlopende lokale initiatieven als gevolg.

➤ *Feedback*

Hoewel de basisinstructie uitdrukkelijk het geven van feedback oplegt, blijven de opsporingsdiensten meestal in het ongewisse over de gebruikswaarde van de door hen verstrekte informatie en de gevolgen die eraan werden gegeven.

In antwoord op de vastgestelde tekortkomingen beveelt het Rekenhof aan:

- De personeelsformatie te laten afhangen van een behoeftestudie en te streven naar een meer evenwichtige samenstelling ervan.
- Een vormingspakket op maat uit te werken dat beter rekening houdt met de specificiteit van het opsporingswerk.
- Op een realistische en hedendaagse wijze te voldoen aan de noden betreffende informatica- en telecommunicatiemateriaal.
- Te zorgen voor een éénvormige interpretatie van de procedureregels.
- Werk te maken van een harmonisatie van de onderzoeksbevoegdheden betreffende BTW en DB waar deze niet-objectiveerbare verschillen vertonen.
- De informatie-uitwisseling met het buitenland te intensifiëren en optimaal gebruik te maken van de geboden kanalen.
- Een kosten-batenanalyse te maken van de wijze waarop het casinotoezicht wordt uitgevoerd en uit te kijken naar alternatieve controletechnieken. Bovendien moet er meer aandacht zijn voor de integriteitbewaking van de daarmee belaste ambtenaren.
- De centrale sturing en administratieve omkadering beter uit te bouwen.
- Het geven van feedback te stimuleren door te voorzien in eenvoudige en niet-tijdroevende procedures en door de positieve effecten op het vlak van motivatie en bijsturing te benadrukken.

In zijn reactie op het ontwerpverslag (zie bijlage 2) wijst de minister van Financiën op de volgende initiatieven:

- Een behoeftestudie is aangevat om de noden aan personeelseffectieven te bepalen.
- De dienst beroepsopleiding zal een passend opleidingsprogramma uitwerken en vanaf volgend jaar worden gecertificeerde opleidingen georganiseerd specifiek voor de opsporingsdiensten.
- Met het oog op een unificatie van de wetgeving zal aan de Administratie van Fiscale Zaken worden gevraagd om de noodzakelijke aanpassingen uit te werken.

- De dienst Beroepsopleiding zal worden gevraagd om opleidingen betreffende de redactie van een proces-verbaal te organiseren voor de polyvalente ambtenaren afkomstig van de directe belastingen.
- Er zal worden gezocht naar alternatieven om het toezicht op casino's te rationaliseren door de invoering van geïnformatiseerde controles, aangevuld met doelgerichte verificaties op het terrein en met aanwending van een proces van risicobeheer. De andere betrokken instanties (de FOD Justitie, de FOD Economische zaken en de gewesten) zullen voor overleg worden uitgenodigd.